

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 28. avgusta 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 102.

Spremembe v svetovni produkciji sladkorja.

Po izbruhu svetovne vojske se je izvršila velika sprememba v produkciji sladkorja. Pred vojsko sta si bila sladkor iz pese in sladkor iz trsa precej enaka. Svetovni pridelok je znašal 47% pesnega in 53% trsnega sladkorja. Produkcija je trpela posebno na Nemškem, Ruskem, Ogrskem, v Avstriji in Franciji, ki so pridelale 84% evropske produkcije. Producerski okraj trsnega sladkorja so bili v prvi vrsti Kuba, Britanska Indija in Java, z 62% vse produkcije. Nemčija kot prva pridelovalka pesnega sladkorja je eksportirala 45% svoje produkcije, največ na Angleško. Obe vrsti produkcije sta takrat zelo hitro naraščali, a evropska hitreje kakor prekomorska. Svetovna vojska je pa vse statistične račune prekinila. Evropska produkcija je začela rapidno padati, ker se je ploskev pridelka zmanjšala in ker ni bilo dosti delovnih moči; od 7.5 milijonov ton v kampanji 1914/15 je padla na 4.25 v kampanji 1917/18. Nastopilo je pomanjkanje sladkorja. Dotedanje eksportne dežele, posebno Nemčija, so zaprle meje; dežele, ki so importirale, so se zatele k trsnemu sladkorju, in prekomorski konkurenci so bila odprta vrata na stečaj. Sprememba se prav posebno pozna pri Angliji. Leta 1913 je importirala 1.969.260 ton sladkorja, od teh samo 364.000 ton prekomorskega, niti 20% ne; leta 1914 1.993.040, a že 854.000 ton prekomorskega, 43%; leta 1916 1.537.000 ton, evropskega samo 4370 ton! Šele od leta 1921 naprej se vrača Anglija počasi k svojim prejšnjim dobaviteljem, a še leta 1923 je bilo razmerje 83 proti 17. Pesnega sladkorja je uvažala (v odstotkih): 1913 81.5%, 1914 57%, 1916 0.3%, 1920 1.4%, 1923 17.2%; trsnega: 1913 18.5%, 1914 42.9%, 1916 99.7%, 1920 98.6%, 1923 82.8%. Precej isto opažamo v drugih deželah importa.

Največji producent je danes Kuba, v zadnjih deset letih določa ona položaj na sladkornem trgu. Pomanjkanje sladkorja je producente na Kubi naravnost prisililo k večji produkciji, s prav ameriško hitrostjo so šli na delo in so vrgli velikanske množine na trg. V vzhodnih delih »sladkega otoka« je nastala cela vrsta modernih tovarn z ogromno kapaciteto. Razen tobaka prideluje Kuba danes skoraj le sladkor, dvanajstkrat več kakor pred 25 leti. Pravi dvig se je pa pričel šele po svetovni vojski. Večina eksporta gre v Zedinjene države.

Tudi v drugih prekomorskih deželah je med vojsko produkcija narasla. V Evropi je pa tudi še po vojski kar naprej padala in je znašala v kampanji 1919/20 dosedaj najnižjo količino, 2.5 milijona ton, 5.75 manj kakor leta 1913/14, v zadnji predvojni kampanji. Obenem se je pa konsum zelo dvignil. Deficit svetovne produkcije sladkorja napram zadnjim predvojnimi letom je znašal 1918/19 2.5 milijona ton, 1919/20 3.5, 1921/22 samo še 1 milijon, 1922/23 0.5 milijona ton. Letos bo pa produkcija zadnje predvojnega kampanjo prekosila že za 0.5 milijona ton. Pomisliti pa moramo, da se je od tedaj tudi konsum zelo dvignil.

Splošno lahko rečemo, da producira Amerika sedaj okoli 1.75 milijona ton več kakor pred vojsko, Azija za 2 milijona ton več, eden pride na Britansko Indijo, ki pa porabi ves sladkor doma. Več let bo trajalo, da si bodo glavne producerske dežele v Evropi zopet opomogle. Evropa se

Jakob Dimnik:

Gremijalna trgovska šola v Ljubljani.

Idejo za ustanovitev gremijalne trgovske šole so izprožili ljubljanski trgovci: Fran Gregel, Janez Kantz in Ferdinand Josip Schmidt. V ta namen so sklicali na dan 16. septembra 1883. l. v mestno hišo shod trgovcev, na katerem so predlagali ustanovitev gremijalne šole. Shod je ta predlog sprejel soglasno in z navdušenjem, tembolj, ker je ustanovitvi te šole obljubil svojo pomoč in podporo tedanji ljubljanski župan Janez Nepomuk Hradezky. Šola je organizoval, sestavil učni načrt in bil njen prvi ravnatelj Jakob Franc Mahr, ki ga je gremij trgovcev v ta namen iz Gradca poklical v Ljubljano.

Z razpisom z dne 14. junija 1884. l. št. 11.323 je deželno predsedstvo bivše vojvodine Kranjske potrdilo sklep trgovcev in dovolilo ustanovitev gremijalne trgovske šole. Tedanji deželni predsednik je bil Josip Kamilo pl. Schmidburg.

S poukom se je začelo na šoli dne 4. oktobra 1884. l., slovesna otvoritev pa je bila dne 19. oktobra istega leta.

Gremijalna trgovska šola se je pod vodstvom ravnatelja Jakoba Franca Mahra lepo razvijala in kazala lepe uspehe.

Drugi ravnatelj je bil ravnatelj zasebne trgovske (Mahrove) šole, cesarski svetnik Ferdinand Mahr in po tega smrti pa njegov sin Artur Mahr, ki se je po prevratu preselil v Gradec.

Učni jezik je bil nemški. Pokazale so se pa potrebe, da je današnjemu trgovcu slovenska trgovska izobrazba nujno potrebna. To je izprevidel tudi gremij trgovcev ter sklenil l. 1903, da naj se trgovska korespondenca poučuje tudi v slovenskem jeziku. Ta pouk je poveril gremij trgovcev tedanjemu magistratnemu računskemu revidentu Ivanu Volcu, ki je priznan strokovnjak v slovenski korespondenci in v slovenskem knjigovodstvu. Danes je gosp. Ivan Volc magistratni računski ravnatelj.

L. 1907. je pa sklenil gremij trgovcev, da naj se uvede na gremijalni trgovski šoli slovenski jezik kot predmet. Za ta pouk je imenoval gremij trgovcev nadučitelja Jakoba Dimnika.

L. 1909. je pa sklenil gremij trgovcev, da se uvede na šoli za vse predmete slovenski učni jezik.

Ta izprememba v učnem jeziku je bila pa povod, da se je gremijalna trgovska šola ločila od Mahrove privatne dvorazredne trgovske šole, zvané »Handels- Lehr- und Erziehungs-Anstalt« ter se preselila na I. mestno deško osnovno šolo v Komenskega ulici (na Ledini), kjer ji je dal mestni magistrat brezplačne prostore, kurjavo in razsvetljavo na razpolago, torej iste ugodnosti, ki jih imajo vse obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani.

Prvi ravnatelj na slovenski gremijalni šoli je postal nadučitelj Jakob Dimnik, ki še danes vodi to šolo.

Z uvedbo slovenskega učnega jezika je dobila šola tudi nov učni načrt, ki ga je sestavil na podstavi normalnega učnega načrta za trgovske nadaljevalne šole šolski ravnatelj, posvetovaje se z učiteljskim zborom

trudi, kar se more, da bi dosegla predvojnega številke in se oprostila prekomorskega uvoza in inozemske odvisnosti. A šele letošnja kampanja bo pokazala, v koliko so upi opravičeni.

in s pokojnim vladnim svetnikom Ivanom Šubicem. Hkrati z učnim načrtom je sestavilo šolsko vodstvo tudi nov statut. Učni načrt je potrdil gremij trgovcev in odobrilo ministrstvo za nauk in bogočastje.

Slovenska gremijalna trgovska šola je imela že prvo leto (1909-10) tri razrede, dočim je imela bivša nemška gremijalna trgovska šola dva dva razreda. Vsak razred ima na teden 8 ur pouka. Poučujejo se naslednji predmeti: srbohrvatski jezik (od prevrata dalje), nemški jezik, trgovsko računstvo, trgovsko in menično znanstvo, knjigovodstvo, trgovska korespondenca in kontorska dela, trgovski zemljepis, lepomis.

Prvo leto so poučevali na šoli: Ivan Dimnik, trgovski zemljepis; Fran Gärtner, nemški jezik; Anton Lenarčič, trgovsko računstvo; Janez Levec, lepomis; Ivan Volc, korespondenco in knjigovodstvo; Avgust Waschte, računstvo; dr. Gregor Žerjav, trgovsko in menično znanstvo in narodno gospodarstvo. Od tega učiteljskega zbora sta danes na šoli še ravnatelj Jakob Dimnik in strokovni učitelj Ivan Dimnik.

Od šolskega leta 1909-10 do leta 1913-14 je bilo v vseh razredih skupaj vsako leto 128 vajencev vpisanih. V šolskih letih 1914-15 in 1914-16 zaradi vojne ni bilo pouka. L. 1916-17 se je začel zopet redni šolski pouk, pa brez tretjega razreda. To leto je bilo v I. razredu 52 vajencev, v II. razredu pa 62; od teh jih je pa bilo 28 poklicanih k vojakom. L. 1917-18 so nastale zopet normalne razmere na šoli; otvoril se je zopet tretji razred in vršil se je zopet v vseh treh razredih redni pouk po predpisanem učnem načrtu. V vseh treh razredih je bilo to leto 111 vajencev. Izmed teh jih je pa med letom 35 izostalo, ker so dokončali učno dobo. Zaradi tega je bilo v šolskem letu 1918-19 v vseh treh razredih samo 75 vajencev in l. 1919-20 pa 91.

Leta 1920-21 je pa napravila gremijalna trgovska šola v svojem razvoju velik korak naprej. Vsled sklepa gremija trgovcev so se pritegnile to leto v gremijalno šolo tudi trgovske vaje. Veliko zaslugo za to preuredbo gremijalne trgovske šole si je pridobil pokojni trgovec Jernej Bahovec. Vpisalo se je to leto v šolo 110 trgovskih vajenk, ki so se poučevale v dveh razredih. Trgovskih vajencev je bilo pa vpisanih to leto v treh razredih in eni paralelki 111.

V šolskem letu 1921-22 je bilo vpisanih 132 vajencev in 98 vajenk. Vaje so imele tri razrede in vajenci pa tudi tri in eno paralelko. Leta 1922-23 je imela šola s paralelkami vred devet razredov in sicer štiri prve (dva moška in dva ženska), tri druge (dva moška in enega ženskega), dva tretja in sicer en moški in en mešani razred. Združitev vajencev in vajenk v en skupni razred se je obnesla prav dobro. Vajenci so postali dostojnejšega vedenja in tekmovali so tudi v učenju z vajenkami. To leto je bilo vpisanih 175 vajencev in 127 vajenk. Še hujši naval na šolo je bil pa v minulem šolskem letu 1923-24. Vpisalo se je 188 vajencev in 164 vajenk. Šola je imela poleg femeljnih treh moških in treh ženskih razredov še štiri paralelke, skupaj torej 10 razredov in sicer 4 tretje, 4 druge in 2 prva razreda.

Da se pa omeji število trgovskih vajencev in vajenk v gremijalni šoli

in da se povzdigne njih sposobnost in inteligenca za trgovski stan, je sklenil gremij trgovcev, da se zahteva v bodoče od trgovskih vajencev in vajenk večja predizobrazba. Do zdaj so se sprejemali v gremijalno šolo vajenci in vaje s predloženo odpustnico, pa tudi, če so dovršili samo pet ali štiri razrede osnovne šole. Pokazalo se je, da je taka predizobrazba z ozirom na predpisani učni načrt gremijalne šole premajhna. Večina takih vajencev in vajenk pri najboljši volji ni mogla slediti zahtevam tega učnega načrta. Še večje zahteve se bodo pa stavile na učence in učenke gremijalne trgovske šole z novim učnim načrtom, ki ga je sestavil v minulem šolskem letu učiteljski zbor, pregledal nadzornik za trgovske nadaljevalne šole in odobrila »gremij trgovcev« in »pomočniški odbor gremija trgovcev«. Ta učni načrt se bo začel izvajati sukcesivno z novim šolskim letom 1924-25. S tem šolskim letom se bo zahtevalo pri vpisovanju za prvi razred od vsakega vajenca ali vajeke najmanj dva razreda srednje šole, ali dva razreda meščanske šole ali pa osem razredov osnovnošolske predizobrazbe.

Z novo zahtevano predizobrazbo bo pa začelo padati število razredov (oddelkov), oziroma število učencev in učenk. Lansko leto so bili v prvem razredu štiri oddelki; letos bosta, kakor vse kaže, samo dva. Po tem računju bo imela šola l. 1926-27 samo šest oddelkov: tri moške in tri ženske razrede; torej štiri oddelke manj kakor do zdaj, kar bo precejšnja gmotna razbremenitev za gremij trgovcev, ki brez državne ali kake druge podpore vzdržuje šolo. Vsa čast gremiju trgovcev, ki skrbi s tako velikimi gmotnimi žrtvami za vzgojo in pouk trgovskega naraščaja. Z izobraženim trgovskim stanom se pa dviguje industrija, ki je podlaga blagostanja naroda in države.

Ruska vrednotna reforma.

H. Blok razmotriva:

Če se bo ta reforma posrečila, bo to prva gospodarska naredba boljše-vikov, sloneča na realni politiki. Nič pa nima skupnega z odpravo denarja in spada k onim »skušnjam«, kakor pravi Trockij, ki jih je doživel komunizem v zadnjih sedmih letih. Ni izvajanje Nep-e (nove ekonomske politike), ki je bila samo koncesija in žrtev, v nasprotju z obstoječim redom in ki tudi ni bila čisto pošteno zamišljena. Nep se ni razvijala zmeraj tako, kakor bi se bila morala, zašla je v spekulativnost in verižništvo in je bilo treba Neparje večkrat občutno kaznovati; večkrat so jih izgnali iz velikih mest ven. Vrednotna reforma je pa ustvarjajoč gospodarski čin, torej prvi poskus boljševikov v pozitivnem delu. Nič ne de, da sta načrt in izvedba reforme delo starega režima, važnejše je in za vsakega ruskega trgovca edino pomembno, da je boljševizem premagal svojo omrtvelost in je prišel do spoznanja, da brez zdravih financ in brez ozdravljene gospodarstva politična utrditev ni mogoča. Lahko bo kdo komunistom očital, da je povratek k stabilnemu denarju Kanosa boljševizma in nadaljnji korak na poti k prejšnjim razmeram, kar bi bilo le želeži. Na drugi strani pa spet boljševizem lahko reče, da je reforma na tem, da prav dobro uspe.

Uspeha pa ne smemo brati iz ruskega časopisja. V Rusiji izhajajo samo uradni listi, napravljeni za pro-

pagando. In danes je denarna reforma v modi. Treznemu presojevalcu sta bolj merodajna blagovni trg in borza. Sovjetsko časopisje se norčuje sedaj iz sovjetskega papirnatega denarja in hvali prednosti červonca in srebrnega denarja kot univerzalno sredstvo proti vsej gospodarski bedi. Kako je s tem? Ali je červonec cene res znižal? Tekstilno blago je šlo za 10 do 17%, sukno celo za 30% v ceni dol. Merodajna je pa cena kruha; znižala se je za 15 do 20%. Cene na debelo v državnih prodajalnicah se sicer lahko po načrtu tudi umetno znižajo, mala trgovina pa tega ne pozna. Mala trgovina je v rokah zadrug in privatnikov. Zanimivo je to: v industriji in veletrgovini je obdržala država vodstvo, v mali trgovini ima pa komaj šestino kapitala. Od 408 milijonskega obrata je prišlo na zasebnike 83%, na zadruge 10, na državo pa samo 7%. V srednji trgovini je udeležba na kapitalu ta-le: privatniki 50.4%, država 38.9, zadruge 10.7%. Celo v veletrgovini imajo zasebniki 8% blagovnega in 60% meničnega kredita. »Pravda«, ki priobčuje te številke, je zaradi njih v resnih skrbih.

Cene v mali trgovini torej padajo. To dejstvo in pa pocenitev kruha sta najboljši spričevalo denarne reforme. Cene v červoncu so sicer še zmeraj višje kakor v takozvanem blagovnem ali krušnem rublju, a če bo šla reforma tako naprej, bo diferenca v

štirih ali petih mesecih izenačena, kakor se tudi červonec približuje zlati pariteti. Na newjorški borzi notira povprečno s 5.20, kar pomeni razmerje rublja do dolarja 100 : 192, torej skoraj isto kakor pred vojsko.

Izdaja červonca in potem srebrnega denarja je zadela na nepričakovane težkoče, ljudstvo na deželi je ta denar spravljalo, tezavriralo, in ga tako vzelo iz prometa. Nevarnost je bila tako velika, da so »Izvestja« navedla, da naj se pošlje po deželi par tisoč propagandistov, da razložijo kmetom in tudi malim uradnikom smisel denarne reforme. Vidi se, da so bile v marcu te sitnosti premagane. Državne blagajne zaznamujejo ojačeno povpraševanje po posojilnih izkazih v zameno za červonec; prve so namreč za promet veliko pripravljene, in državni banki prihaja sedaj červonec redno nazaj. Izdajanje srebrnega kovanega denarja gre progresivno naprej. Sokolnikov, komisar za finance, je trdil v nekem berlinskem listu, da je emisija ruske državne banke namesto 25%, ki so jih mislili, krita s 50% z zlatom in platino.

Če se bo denarna reforma do konca izvršila, je napravljen s tem najvažnejši korak k gospodarski obnovi Rusije. Na vsak način pa bo to zelo poučna primera: izrecno kapitalistični finančni sistem s tezavriranjem, bančnim kreditom in čekovnim prometom v okviru državnega komunizma.

Josip Podbregar, višji revident drž. žel. v p.

Železniške blagovne tarife s posebnim ozirom na našo trgovino in industrijo.

(Nadaljevanje.)

V to kartelno skupino pa spadajo še sledeči transporti: Ljubljana j. k.—Rečica (Skakavac itd.), Ljubljana j. k.—Dugaresa (Zvečaj itd.), potem Kranj (Jesenice itd.)—Karlovac, Rakek (Borovnica itd.)—Karlovac in Kranj (Jesenice itd.), Rakek (Borovnica itd.)—Rečica (Skakavac itd.), Dugaresa (Zvečaj itd.), torej vsi transporti, ki vstopijo ali izstopijo v eni karteliranih postaj, in pa vsi transporti, ki vstopijo v kakih karteliranih postaji ene skupine (n. pr. Ljubljana j. k.) in izstopijo v kartelirani postaji druge skupine (na pr. Karlovac).

Kot prvo primerico vzemimo transport Rakek-Skakavac. Voznina je računana pretrgano: Rakek—Ljubljana, Ljubljana—Karlovac in Karlovac—Skakavac. Voznina Rakek—Ljubljana se docela piše južni železnici v dobro, ravnatočno voznina Karlovac—Skakavac docela prvi jugozapadni krajiški lokalni železnici (Bubnjarci—Karlovac—Caprag). Te voznine se imenujejo predvoznine ali nevtralne voznine (Vorporto, neutrales Porto). Ostanek, t. j. voznina Ljubljana—Karlovac, se pa kartelirano razdeli, kakor je bilo že prej pod 1., 2. in 3. razloženo.

Kot drugo primerico, malo različno od prve, vzemimo transport Kranj—Dugaresa. V tem slučaju je pa voznina računana v eni številki od Kranja do Dugereske, t. j. za 204 km. Vzemimo, da je cela voznina 132.40 Din. Nevtralne proge so: Kranj—Ljubljana j. k. 30 km in Karlovac—Dugaresa 12 km, skupaj 42 km. Kartelirana proga je Ljubljana j. k.—Karlovac 162 km. Voznina Din 132.40 se deli z 204 (celotna daljava). Tako dobimo voznino za 1 km, t. j. Din 0.649. Ta postavka množena z 42 (vsota nevtralnih prog) da Din 27.26 kot nevtralno voznino, ki se piše državnim železnicam v dobro. Ostanek Din 115.14 se razdeli kartelirano kakor v prvi primerici.

Na izbero enega ali drugega teh treh kartelnih sistemov so uplivali različni faktorji.

Sistem pod t. 1. se je upotrebljal najraje tam, kjer sta bili soudeleženi samo dve upravi. Tak kartel je n. pr. obstojal v bivši Avstriji med južno in državno železnico. Pred menoj leži ta ugovor z naslovom: »Wechselkartel. Resumé der zwischen den k. k. österr. Staatsbahnen und der k. priv. Südbahn-Gesellschaft geschlossenen Vereinbarungen über die Instradierung, Tarifierung und Verrechnung der

beiderseitigen Lokal- und gegenseitigen Wechsel-Verkehre. Gültig vom 23. Juli 1906«.

Sistem pod 2., ki je sicer najbolj enostaven, se je pa mogel uporabljati samo v takih relacijah, kjer so bila konkurenčna pota skoro enako dolga, tako da ni uplivalo različno upotovanje na dobavni rok, in kjer je bila tudi konkurenčna zmoglost percentualno enaka. Iz prakse ne pozna avtor te razprave nobenega takega kartela. Bilo je nekaj takih relacij v prometu državne z južno železnico, kakor n. pr. ravno v tej razpravi navedeni, vendar se ni hotelo takih posameznih slučajev trgati iz konteksta celega ugovora, zato se jih je karteliralo z drugimi relacijami vred po sistemu ad 1. S tem se je tudi prihranilo delo sestave upotovalnih koledarjev za par relacij, ki bi prišle v poštev, kakor tudi sestavljanje kartelne statistike (vidi ad 2.).

Sistem pod 3. se je pa uporabljal tedaj, ako je prišlo v poštev tri ali več poti in je bilo udeleženih tudi več uprav, sosebno se je moral tam uporabljati, kjer so se prevažali transporti v masah, da se ni ene poti preveč obremenilo, medtem, ko bi druge poti takorekoč prazne ležale. Tak kartel je obstojal v prejšnji Avstriji pred podržavljenjem velikih privatnih železnic (vidi uvod, 4. odstavek) med državno, južno, češko severno, severozapadno, jugozapadno nemško zvezno železnico, in to za transporte iz Češke v južne kraje bivše monarhije. V prvi vrsti so prišli transporti sladkorja (iz Rosic, Čelehovic itd.) in premoga (iz Mosta, Segen Gottes itd.) v poštev. Ta promet se je imenoval: Severno-južni avstrijski železniški zvezni promet (Nord-Südösterreichischer Eisenbahn-Verband). V tem prometu je bila med drugimi tudi postaja Ljubljana južni kolodvor.

Kakor je bilo v tuzemskih prometih potrebno, urediti iste potom kartelov, tako je bilo to še v višji meri potrebno v prometu z inozemstvom, kjer je prišlo radi veliko daljših razdalj tudi veliko več poti v kombinaciji. Nočem naštevati konkretnih primerov, ker si jih čitatelj lahko sam sestavi, ako pogleda na železniško karto Evrope. Koliko je kombinacij n. pr. samo med Ljubljano in Parizom, ali pa med Moskvo in Marseille.

V takih primerih so kartelni ugovori nepogrešljivi, in bi bil brez njih brezhiben promet izključen in bi sve-

lovna trgovina in industrija pod takimi razmerami tako trpela, da bi bil njen razvitik in celo obstoj ogrožen.

To me je tudi napotilo, da sem te kartele tako obširno obravnaval. Bil je pa za to obširnost še drugi moment merodajen, in to je ozka zveza med karteli in tarifno politiko.

Kaj bi pomagalo državi, ako bi hotela svoj eksport s še tako nizkimi tarifami ščititi, ako bi se pa ta transport moral vsled previsokih tarif sosednje države takorekoč ob državni meji ustaviti.

In tako pridemo do novega poglavja, ki je v neposredni zvezi s karteli, in to so direktne tarife in pravica tarifiranja (Tarifierungsrecht).

V vseh onih relacijah, ki niso bile kartelirane, je imela vsaka uprava zase pravico, nastaviti v okviru zakona poljubne tarife in jih izpreminjati, dovoljevati posebne popuste in olajšave, in jih ukinjevati.

Vse drugače pa je bilo to v karteliranih relacijah. V takih relacijah ni mogla nobena uprava spremeniti tarife za svoje proge brez sporazuma z drugimi na kartelu soudeleženi upravami.

V prvem slučaju je imela vsaka uprava zase pravico tarifiranja, v drugem slučaju je pa bila ta pravica skupna (Gemeinsames Tarifierungsrecht).

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Iz Dolenjskega nosijo seljaki svojo robo s seboj in krošnjarijo z njo po Sloveniji, Nem. Avstriji, tržaški okolici, Bosni in Hrvatski. Njim bi bilo treba rezervirati gozdove grofa Auersperga in jim iz njih dajati poceni les. Ta kraj v Sloveniji se namreč najbolj izseljuje; na ta način bi bilo mogoče izseljevanje zadržati.

V Tacnu pod Šmarno goro izdeluje sodarska zadruga sode iz hrastovega lesa in sicer na leto 10 komadov sodov po 50 hl, 300 komadov od 80 do 400 l, 6 kadi po 80 hl, eno kad s 30 hl in en sod s 500 hl. Zadruga ima 7 članov, 2 pomočnika in 7 učencev.

V Češnjici izdelujejo sodarji vse vrste sodov iz mehkega lesa za kisko zelje in kisko repo, dalje vse sode iz mehkega in trdega lesa ter izdelajo na leto okoli 6000 sodov. Imajo 5 delavcev v delavnici, 25 delavcev pa dela doma. Delavnica je opremljena s strojem za rendiranje, krožno žago in stružilnico.

Sodarska zadruga v Železnikih ima 35 članov poleti, pozimi dvojno število. Zadruga izdeluje okoli 120 vagonov sodarskih izdelkov in sicer sode za zelje, cement, repo, ribe in slično.

Oglejmo si sedaj sodarsko industrijo v Srbiji. V Kragujevcu obstoji tvornica sodov Svetozarja Stevanovića, ki more izdelati na dan 500 sodov z vsebino 50 l in 600 sodov po 100 l. Poleg tega izdelata na leto 3—7000 sodov za pekmez, 3000 sodov za mast po 100 l in 1000 sodov za mast po 200 l. Sode prodaja v državi.

Tvornica je opremljena s sledečimi stroji: ima cirkularno žago za izdelovanje deščic, cirkularno žago za prirezovanje slednjih, dva cilindra za struženje dog, dve cirkularni žagi za struženje, stroj za krajšanje dog, stroj za polaganje dna, stroj za rendiranje dna, stroj za kroženje dna in tri priprave za ostrenje nožev in žag.

V Bosni obratuje tovarna za sode iz mehkega lesa v Drvaru, last gozdno-industrijske družbe Drvar-Dolulin, ki izdelata na leto okoli 100.000 sodov za cement in ima za to 3 žage za izdelovanje dog, 16 strojev za izdelovanje zarez, 16 strojev za izdelovanje in 26 strojev za kroženje.

V Osijeku obstoji I. osječka tvornica za predelavo lesa d. d. Izdeluje sode za vino, žganje, mast, olje itd. iz bukovega in hrastovega lesa. Poleg tega izdeluje tudi pohištvo. Izdeluje na leto 80 vagonov sodov in 50 vagonov pohištva. Zaposluje 150 delavcev.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Naši trgovski stiki z Italijo. Po uradnih podatkih je Italija v prvih petih mesecih tega leta uvozila v našo državo blaga za 148 milijonov lir, dočim je naša država v istem času uvozila v Italijo blaga v vrednosti 190 milijonov lir. Naša trgovska bilanca z Italijo je torej s precejšnjo vsoto aktivna.

Prodaja jesenovih in lipovih desk. Neke tvrdka v Mostaru se zanima za nakup večje množine jesenovih in lipovih desk. Natančnejši naslov tvrdke kakor tudi bližnji podatki o dimenzijah lesa itd. so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Trgovska bilanca Ogrske. Ogrska je v prvih šestih mesecih l. 1924 (l. 1923) uvozila za 298 (244.3) milijonov kron, izvozila pa za 240.3 (147.8) milijonov kron blaga. Bilanca je torej pasivna za 57.7 (96.5) milijonov zlatih kron.

Cene v trgovini na drobno na Češkoslovaškem v mesecu juliju 1924. — Cene za najvažnejše življenske potrebščine so se v prvi skupini (živila, kurivo, petrolej in milo) znižale napram cenam v juniju povprečno za 0.4%. Znižale so se cene za sveže zelje za 38.4%, kisko zelje za 2.7%, petrolej za 2.1%, maslo 2%, pšenično moko 1.7%, milo 1.3%, leča 1.1%, mleko 1%, premog 0.7%. Podražilo se je nastopno blago: krompir za 20%, jajca za 3.1%, mehke les za 0.9%. Cene za meso, krušno moko, rjavi premog in trd les so ostale skoro neizpremenjene. Cene za blago II. skupine (tekstilno blago, čevlji, klobuki) so se znižale povprečno za ½%. — Indeksna številka za prvo skupino je znašala v juliju (juniju) t. l. v I. skupini 909 (923), v II. skupini pa 1045 (1050). Va januarju t. l. je znašala indeksna številka v I. skupini 917 in v drugi 1053.

Blagovni indeks na Ogrskem. — Ako se upoštevajo cene za žitne pridelke v mesecu januarju 1924 s 100, znaša indeksna številka za mesec marec t. l. 15.583, za april 16.004, za maj 17.316 in za junij 15.838. Izza leta 1922 so se cene 158 kratno zvišale, od meseca maja do meseca junija t. l. pa so se znižale za 12.1%. Po posameznih vrstah se razdeli indeksna številka za junij (maj) 1924 nastopno: pšenica 11.700 (14.040), rž 15.606 (19.032), ječmen 15.658 (19.032), oves 20.510 (24.200), koruza 18.787 (19.131), pšenični otrobi 16.275 (17.950).

Živinski semenj v Sarajevu. — Mestna občina Sarajevo priredi s sodelovanjem vseh gospodarsko-trgovskih ustanov v Sarajevu veliki semenj za živino in živalske proizvode, ki se vrši 21., 22. in 23. septembra t. l.

Denarstvo.

Znižanje provizije pri prometu s devizami na Ogrskem. — Ogrska narodna banka zaračunava oddane ali zahtevane devize za promet z devizami upravičeniim bankam netto po denarnem, odnosno blagovnem kurzu. Banke smejo v bodoče zaračunavati svojim klientom v splošnem le ¼% provizijo, le pri vrednostih nad 400 švicarskih frankov smejo poleg svojih stroškov zaračunati tudi 1% provizijo.

Ureditev rumunskih predvojnih dolgov na Angleškem. — Z intervencijo rumunske narodne banke se je med rumunskimi dolžniki in angleškimi upniki sklenil dogovor, kako se poravnajo predvojni dolgovi. Narodna banka garantira povračilo dolga po kurzu 400 lej za en angleški funt tekom 7 let. Ako bi se razmreje rumunskega denarja napram angleškemu tekom tega časa izpremenilo v neprilog rumunskim dolžnikom, so se dolžniki obvezali, da povrnejo kurzno diferenco rumunski narodni banki, toda šele po preteku sedemletne dobe.

Štirideset biljonov kurznih izgub. — Dunajska borza je ob novem letu preračunila vrednost papirjev, ki notirajo na dunajski borzi, po stanju kurzov dne 31. decembra 1923 s 74 biljoni. Ker so se kurzi do konca meseca junija 1924 znižali za 53%, znaša kurzna izguba tekom prvega polletja 1924 ogromno vsoto po 40 biljonov papirnatih ali 2800 milijonov zlatih kron. Koncem leta 1923 je dosegel celokupni kurzni kapital le 78% predvojne vrednosti, koncem meseca junija 1924 pa z upoštevanjem ogromne razvrednotitve le še 34%. Pretiranvanje efektnega kapitalizma, pred katerim je bivši minister Gürtler

oficijelno svaril, se je torej bridko maščevalo. Škodo trpi deloma tudi država, kajti ako davčna odmerna podlaga efektnega kapitala pade naenkrat od 74 na 40 bilionov, je jasno, da borzni polom, ki je povzročil tako ogromno izgubo, ne more ostati brez vpliva na državne finance in da se bodo v doglednem času znižali tudi gotovi državni dohodki.

Plačila v češkoslovaških kronah na račun inozemcev na Češkoslovaškem. — Češkoslovaški bančni urad je v nekem konkretnem primeru odločil, da sme inozemec na račun inozemca vršiti plačila v češkoslovaških kronah enkrat na dan do najvišje vsote 3000 čK, odnosno 20.000 čK, ako se izkaže s primernimi dokazili. Konto inozemca pri tem ne pride v poštev. — Za promet z devizami upravičena banka sme torej sprejemati na račun inozemca od večjih tuzemskih tvrdk zneske, od katerih na dan noben ne sme presegati 20.000 čK. Po dosežani praksi celokupna dnevna vsota ni smela presegati vsote 20.000 K.

Promet.

Železniški promet v tržaškem pristanišču v mesecu maju 1924. — V maju 1924 je dospelo v Trst po železnici 349.434 q eentov blaga in 1120 glav živine, po večini iz sledečih držav: Italija (348.380 q), Avstrija (204.453 q), Češkoslovaška (178.434 q), naša država (177.744 q in 1011 glav živine), Nemčija (21.028 q) in Ogrska (17.683 q). V istem času je iz Trsta odšlo po železnici 1.646.638 q blaga, največ v nastopne države: Češkoslovaška 546.049 q, Italija 516.966 q, Avstrija 293.116 q, naša država 134.685 q, Ogrska 66.427 q, Nemčija 36.030 q, Švica 27.913 q in Poljska 24.020 q.

Strokovno šolstvo.

Na gremijalni trgovski šoli v Ljubljani se prične šolsko leto 1924/25 dne 15. septembra popoldne ob 14. uri s ponavljalnimi izpiti za tiste vajence in vaječke, ki ob sklepu minulega šolskega leta niso bili usposobljeni za II. ali III. razred. Ponavljalni izpiti bodo trajali tri dni, in sicer 15., 16. in 17. septembra. Natančnejši podatki o ponavljalnih izpilih bodo objavljeni na deski v veži I. mestne deške osnovne šole v Komenškega ulici. Vpisovanje v I. letnik se vrši v dneh od 1. do 8. septembra popoldne od 9. do 12. ure v pisarni gremija trgovcev, Aleksandrova cesta, palača Ljubljanske kreditne banke, I. nadstropje. — Šolnina znaša za vsakega vajenca 250 Din, vpisnina 25 Din, katere zneske je pri vpisovanju tudi plačati. — Za sprejem v I. letnik se zahteva dva razreda srednje ali meščanske šole. — Redni pouk za vse vajence in vaječke za vse tri razrede se začne dne 22. septembra ob dveh popoldne. — Pouk se bo vršil ob ponedeljkih, torkih in sredah od 14. do 18. ure popoldne.

Predsednik: Fran Stupica l. r.

Državna dvorazredna trgovska šola v Mariboru. — Ponavljalni izpiti se prične v sredo 10. septembra ob 8. uri. Vpisovanje v prvi letnik je v petek 12., v drugem letniku v soboto 13. in otvoritvena služba božja v nedeljo 14. septembra. Pričetek rednega pouka je v ponedeljek 15. septembra. Prijave za vstop na zavod so možne tudi pismenim potom, če se pošlje hkrati zadnje šolsko izpričevalo in — pri novih učencih — tudi strojni list.

Srednja strokovna šola za drvarstvo in industrijo v Drvaru (Bosna) se otvori v začetku šolskega leta 1924-25. Namen šole je, da vzgoji tehnično-gozdno-manipulativno in komercialno izvežbanarščaj za uprave lesnih podjetij. V šolo se bodo sprejemali dijaki z dovršeno 4-razredno gimnazijo ali trgovsko šolo in s položnim nižjim tečajnim izpitom. Zanesno bodo dobivali dijaki hrano v uradniški menzi proti plačilu 450 Din mesečno. Stanovanje dobijo dijaki brezplačno v šolski zgradbi. Posteljnino in dva para perila mora prinesiti vsak dijak s seboj. Prošnje za sprejem v šolo je predložiti najkasneje do 6. septembra t. l. ministru trgovine in industrije, oddelku za Bosno in Hercegovino v likvidaciji v Sarajevu. Prošnji je priložiti: 1. Šolsko izpričevalo; 2. zdravniško izpričevalo. Dijaki, katerim bo naznanjeno, da so sprejeti v zavod, se morajo prijaviti pri šolskem ravnateljstvu v Drvaru najkasneje do 20. sept. Reden pouk se začne 22. sept. Šola traja štiri leta.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani objavlja sledeče: Ker pošiljajo nekateri člani še vedno razne prošilce za podelitev podpor k gremiju, češ, da gremij ima za te namene podporni fond, se članstvo obvešča, da ta fond še ni bil ustanovljen. Dokler se članstvo pozivu gremija glede prispevkov v podporni fond ne bo polnoštevilno odzvalo, se naj, v smislu sklepa zadnje odborove seje, vrši pobiranje prostovoljnih daril pri članih tako, kakor je bilo to dosedaj običajno. Da se pa zadeva podpornega fonda čimprej reši, se člani ponovno prosi, da se s prispevki za fond takoj prijavijo. — Predsednik: F. Stupica.

Zapiranje in odpiranje trgovin. Trgovski gremij za politični okraj Ljubljana-okolica razglašča, da je sklenil za kraje Selo, Moste, Udmat in Zelena jama z ozirom na številne pritožbe, da se obrati ne zapirajo in odpirajo v istem času v celem okolišu, sledeče: Vsi trgovci brez izjeme morajo imeti v okolišu Selo, Moste, Udmat in Zelena jama pričenši s 1. septembrom 1924 trgovine ob delavnikih od pol 8. zjutraj do pol 1. ure popoldne in od 2. do 7. ure popoldne, ob nedeljah (izjema na državne praznike 28. junija, 1. dec. in 17. dec.) od 8. do 11. ure dopoldne odprte. Istotako ostanejo trgovine cel dan zaprte na Veliko noč, Binkoštno nedeljo, sv. Reš. Telo in Božič. Proti kršiteljem te odredbe se bo najstrožje postopalo. — Načelnik: Fran Zebal l. r.

Razno.

Slovenska stenografija. Na mariborski industrijsko-obrtni razstavi in sicer v IV. oddelku v drugem nadstropju pod št. 110 se nahaja nova slovenska stenografija sistem Duployé-Kovač, katero je izdelal ali pravzaprav slovenskemu jeziku prikrojil Viktor Kovač, učitelj tujih jezikov in stenografije v Mariboru. Sistem je geometričen. Stenografija je navidez neokretna, kakor avtor pravi, je baje zelo enostavna, tako, da se je vsakdo lahko v par urah nauči. Avtor trdi tudi, da se je 7 do 9 letni otroci brez vsake težkoče lahko nauče. Ako je to res, kar avtor trdi v zadnjem stavku, naj on dokaže, tedaj bomo kaj več omenili o tem sistemu. Ta stenografija ima tudi to prednost, da se onemu, ki se je naučil, ni treba učiti francoske stenografije, ker so znaki posameznih črk ravno isti.

Razstava kopalniških podjetij ter morskih kopalniških kraljevine SHS v Pragi. Turistično društvo »Adrie«, Praga I. (P. V. V.) priredi na letošnjem jesenskem velesjemu v dneh od 21.—28. septembra 1924 razstavo kopalniških podjetij ter morskih kopalniških kraljevine SHS. Po letošnjih izkušnjah ni potrebno dvomiti o tem, da je ta način reklame potreben ter da bode tudi zelo izdaten. Pogoji udeležbe so sledeči: 1. Pristojbina se računa po zavzeti površini 6 dm 100 čK. Najmanjša pristojbina znaša 100 čK. Vsak razstavljalec vloži kavčijo 100 čK, ki se naknadno obračuna. 2. Vsak razstavljalec mora potreben razstavljalni material pripeljati najpozneje do 15. septembra 1924 v industrijsko palačo na razstavišču. 3. V ekspoziciji se lahko nahajajo: fotografije, slike, diapozitivi i. p. in sicer samo dobri proizvodi. Pestri in kričeji plakati in podobno so izključeni. Uprava je pripravljena preskrbeti okvirje za diapozitive ter slike primerno razložiti eventualno tudi razsvetliti. Onim, ki nimajo diapozitivov, slik itd., se lahko po možnosti preskrbe v umetniškem proizvodu za režijsko ceno. Število udeležencev je omejeno. Prijave se sprejemajo najdalje do 25. avgusta 1924; obenem s prijavnico naj se sporoče velikosti razstavljenih predmetov, pri čemur se opozarja, da je velikost diapozitivov 8½×8½ najpripravnejša. Prijave in informacije daje društvo »Adrie«, Praha I.

Bilanca reparacijskih dajatev. (Do 30. julija 1924). Reparacijska komisija v Parizu je priobčila 31. julija 1924 statistiko reparacijskih dajatev do 30. julija 1924. Dobile so tele države toliko in toliko (številke so označene v tisočih zlat. mark): Anglija: V gotovini 441.334, naturalne dajatve 655.656, prevzeta državna posestva 538.000, totalni bruto-dohodki 1.297.528. Francija: V gotovini 144.027, naturalne dajatve 1.278.532, prevzeta državna posestva 302.042, to-

talni bruto-dohodki 1.724.601. Italija: V gotovini 33.382, naturalne dajatve 358.052, totalni bruto-dohodki 391.434. Belgija: V gotovini 1.183.800, naturalne dajatve 631.250, prevzeta državna posestva 635, totalni bruto-dohodki 1.815.685. Japonska: V gotovini 3903, naturalne dajatve 9002, prevzeta državna posestva 59.000, totalni bruto-dohodki 68.392. Srbija: V gotovini 898, naturalne dajatve 264.242, totalni bruto-dohodki 265.140. Grška: Naturalne dajatve 20.697. Poljska: Naturalne dajatve 15.120. Rumunija: V gotovini 4, naturalne dajatve 33.905, totalni bruto-dohodki 33.909. Češkoslovaška: Naturalne dajatve 17.101, prevzeta državna posestva 6478, totalni bruto-dohodki 23.579. Portugalska: Naturalne dajatve 14.857. Nekateri seštevki se ne ujemajo, ker so vračunane protidajatve itd. Saldi posameznih držav so sledeči: Anglija 217.333, Francija 101.874, Italija 371.486, Belgija 1.428.689, Japonska 67.603, Srbija 265.140, Grška 20.697, Poljska 15.120, Rumunija 33.902, Češkoslovaška 23.579, Portugalska 14.857.

Ogrožanje kavine letine v Braziliji. — V kavinih plantažah v okrožju občine Campinas v državi San Paulo se je pojavil neki hrošč, ki ogroža velik del letošnje letine. Ta vest je interesirane kroge zelo vznemirila, ker daje kava Braziliji skoro najvišje dohodke. Vlada je zaradi tega vse potrebno ukrenila, da se hrošč uniči. Ako se ga ne posreči uničiti drugače, namerava vse prizadete sadike sežgati, kar bi kljub škodi, ki vsled tega nastane, še ne bila največja nesreča, ker so sadike v ogroženem okrožju že stare in bi odškodnina za njihovo uničenje ne bila previsoka. — Kavina letina v Braziliji se ceni za 1924/1925 v državi Sao Paulo na 6.414.302 vreči, v državi Minas Geraes na 386.700 vreč in v državi Parana na 40.000 vreč, skupaj 6.841.002 vreči.

Izdelek cigaret na Bolgarskem. V teku tega meseca je bilo izdelanih na Bolgarskem 390.000 kg cigaret. Pridelke tobaka so že začeli pobirati v okraju Ferdinandovo. Letina kaže biti dobra.

Hmelj.

Drugo mednarodno zborovanje hmeljarjev v Žatecu dne 15. avg. 1924. Tega zborovanja se je udeležilo blizu 60 zastopnikov iz Čehoslovaškega, Nemčije, Jugoslavije (g. Roblek), iz Poljskega in Francije. Ko so posamezni delegati poročali o stanju hmeljskih nasadov v domačem okolišu, je na podlagi teh podatkov poročal g. ravnatelj Gauba o množini letošnjega pridelka in o svetovnem tržnem položaju. Na podlagi tega poročila se da sklepati, da je v nekaterih okoliših sicer upanje na dobro letino, vendar so pa tudi dežele, katere bodo manj pridelale nego lani. Situacija za hmeljarje celega sveta je torej izvanredno ugodna, ker pivovarji nimajo nikakršnih zalog. Z ozirom na to se je po daljšem razpravljanju sklenila sledeča resolucija: »Danes zbrani hmeljarji Srednje Evrope so prišli do prepričanja, da bo svetovna letina le pri najugodnejših vremenskih razmerah med obiranjem krila svetovni konzum. Ni torej vzroka, da bi hmeljarji svoj pridelek zametavali za ceno, katera bi ne krila pridelovalnih stroškov; hmeljarjem se nasprotno priporoča, svoj pridelek prodajati le v manjših partijah, da bodo dobivali pošteno plačilo za svoje prizadevanje. Svetovno cenitev letošnjega pridelka bo objavil poseben odbor mednarodnega hmeljarskega kongresa v času od 1. do 10. septembra t. l. Mednarodni hmeljarski kongres obsoja najostrejšje predprodaje hmelja in poziva vse hmeljarje, da to opustijo zanaprej, ker zamote le občutno škodovati hmeljarstvu.« — Dokler se ne ustanovi centrala vseh hmeljarskih organizacij Srednje Evrope, se naj izvršujejo in razpošiljajo poročila o stanju nasadov itd. v posameznih državah po dosedanjem načinu. — Leta 1925. se bo vršilo mednarodno zborovanje srednjeevropskih hmeljarjev v Münchenu.

Ljubljanska borza.

Dne 27. avgusta 1924.

Trami 4—13 m dolgi 8/8, 8/10, 11/11, 11/13, 13/15, 13/19, 16/19, 16/21, 19/24, 31/27, franko meja blago 450: stakete od 1 m 40 cm naprej, drobni konec 2½ cm, franko postaja Slovenija, blago 0.50; drogovci 4—8 m dolžine, na drobnem koncu 5 cm naprej franko nakladalna postaja blago 0.75; drva suha bukova 1 m dolžine za 100 kg franko meja 3 vagone, denar 28, blago 29, zaključek 28; oglje vilano, franko meja, blago 320; pšenica domača franko Ljubljana denar 380; pšenica bačka franko Bačka postaja blago 370; pšenica franko gorenjski mlin blago 445; otrobi pšenični drobni franko štajerski mlin blago 235; otrobi pšenični srednje debelosti papirnate vreče pariteta Ljubljana 1 vagon denar 262.50, blago 262.50, zaključek 262.50; oves stari bački franko Ljubljana blago 280; laneno seme Hrvatsko Zagorje pariteta Ljubljana 1 vagon denar 685, blago 687, zaključek 685; koruza defektna do 10% prompt dobava pariteta Ljubljana den. 300; jabolka izbrana franko meja denar 200; jabolka I. obrana post. sortir. postaja rinfusa bl. 250; jabolka I. obrana v zabojih blago 300; vino belo, dolensko, hrvatsko ali štajersko franko nakladalna postaja denar 600; krompir novi, franko nakladalna postaja, denar 75; seno sladko, prešano, franko Ljubljana, denar 67.50.

E f e k t i : 2½% državna renta za vojno škodo 117—121, Ljubljanska kreditna 220, Merkantilna banka 116, Slavenska banka 100—105, Celjska posojilnica 200, Prva hrvatska štedionica 915, Trboveljska prem. 480—505, zaključek 485, Združene papirnice Vevče 123—130, 4½% kom. zad. dež. banke 95.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza (26. avg.). Pšenica: bačka, nova, 8 vag. 362.5—365; za september, 5 vag. 370; za september-oktober, 5 vag. 385. Ječmen: 5 vag. 350—360. Turščica: 11 vag. 285—292.5. Fižol: beli, baški, 6 vag. 500—525. Moka baza >0€ 10 vag. 565—570. Otrobi: 3 vagoni 200—210. Tendenca nestanovitna.

Dunajski svinjski semenj (26. avg.). Dogon 7144 komadov; od tega 440 iz Jugoslavije. Notirajo: debele svinje 25.000 do 27.000, mesne 24.000—28.000 aK za 1 kg žive teže.

Dunajski goveji semenj (25. avg.). Dogon 2875 glav; od tega 446 domačih, 397 iz Madžarske, 739 iz Jugoslavije, 111 iz Češkoslovaške, 990 iz Rumunije, 165 iz Nemčije in 27 iz Danske. Pri mirnem prometu so poskočile cene prvovrstnim volom za 1000 aK, srednjim in slabim volom ter kravam največ za 500 aK pri 1 kg. Za 1 kg žive teže notirajo v tisočih aK: voli 13—20, krave 13—16, biki 13 do 18.5, bivoli 10—13, slaba živina 9 do 13 aK.

Dobava, prodaja.

Dobava sukna in jagnječih kož. Direkcija državnih železnic v Ljubljani je po naredbi ministristva saobračaja preložila rok 27. avgusta t. l. za ofertalno licitacijo za dobavo 3200 m temnomodrega sukna in 12.700 komadov jagnječih kož na 27. septembra 1924.

Dobava pisarniškega materiala. Dne 1. septembra t. l. se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave različnega pisarniškega materiala.

Dobava drv za kurjavo. Dne 5. septembra se bo vršila pri komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani ustmena licitacija glede dobave drv.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Državna borza dela v Mariboru. Od 10. do 16. avgusta 1924 je bilo pri tej borzi 104 prostih mest prijavljenih, 151 oseb je iskalo dela, v 40 slučajih se je posredovanje izvršilo z uspehom in 12 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 16. avgusta je bilo 5047 prostih mest prijavljenih, 6664 oseb je iskalo delo, v 2338 slučajih je borza posredovala uspešno in 1213 oseb je odpotovalo. — Delo išče: 5 gospodin, 52 hlapecev, 18 viničarjev, 2 ekonomov, 7 rudarjev, 3 vrtnarji, 1 kamnosek, 1 steklar, 10 podkov. kovačev, 1 kotlar, 4 železostrugarji, 3 kleparji, 16 stroj-

ključavničarjev, 10 mehanikov, 11 mizarjev, 2 sodarja, 5 žagarjev, 4 usnarji, 2 tapetnika, 32 krojačev in šivilj, 1 šteparica vrhnjih delov čevljev, 1 modistka, 6 peric, 18 čevljarjev, 6 mlinarjev, 15 pekov, 2 mesarja, 35 natakarjev in natakarič, 4 hotel. sobaric,

2 zidarja, 3 tesarji, 1 črkostavec, 8 strojniki, 21 slug, 32 trg. pomočnikov in pomočnic, 2 trg. potnika, 5 kontoristik, 1 knjigovodkinja, 98 pom. in tov. delavcev in delavk, 1 šofer, 35 pisarn. moči, 20 vzgojiteljic, 120 kuharic, služkinj, sobaric, varuš, postrzežnic,

20 vajencev in vajenk. — Delo je na razpolago: 106 hlapcem in deklam, 200 rudarjem, 3 vrtnarjem, 1 opekarskemu mojstru, 1 delovodji v livarno, 1 avtogenskem varilcu, 1 kovotiskarju, 1 izdelovalcu orgelj, 2 sodarjema, 1 žagarju, 1 tapetniku, 1 pri-

zovalcu gornjih delov čevljev, 26 vajencem, 3 pakaricam za jaja, 5 natakaričam, 4 gospodinjam, 32 kuharicam, 72 služkinjam, 1 varuški, 5 postrzežnicam, 6 sobaricam, 1 knjigovodkinji (perfektni tudi v nemškem jeziku), 1 izvežbani hotel. kuharici.

PAVEL CVENKEL

pooblaščen borzni senzal

Ljubljana, Streliška ulica 29. — Telefon 911, posreduje pri prodaji in nakupa lesa, žita, poljskih pridelkov, kakor tudi vseh drugih vrst blaga, istotako tudi vseh efektov, ki notirajo na ljubljanski borzi.

Trgovske zveze s tu- in inozemstvom.
Pisma in brzojavke; CVENKEL, Ljubljana

Karol Bocak, Tržič (Slovenija)

Izdelovanje pločevinastih izdelkov

Izdelujejo se: dimne cevi, prešana kolena za dimne cevi, kolena za odtikalne in ventilacijske cevi — rosete, okraski iz medene, bakrene in aluminijaste pločevine, kuhinjske in gospodarske potrebščine. Prvovrstne pralnice iz trdega lesa in pločevinastih vložkov. Vse vrste tlačnih proizvodov.

Ceniki na željo.
Kupujte direktno pri producentu!
Podpirajte domačo industrijo!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

Iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

Inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briकेte.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

sprejema v delo in izvršuje točno tiskarno „Merkur“ Ljubljana, Simon Gregorčičeva ulica

KOLENDARJE 1925

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega in manufakturnega blaga

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA, Mestni trg št. 10.

Dalmatinski
la Portland cement
svetovne znamke

„SALONA“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni promptno tvornica „Split“ del. dr. za cement Portland iz skladišča v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 12.

Mestna hranilnica ljubljanska

(Graška štedionica)

v Ljubljani.

STANJE VLOŽENEGA DENARJA preko 90 milijonov dinarjev ali 360 milijonov kron.

SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

ZLASTI PLACUJE za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči za nje poleg lastnega hranilničnega premoženja še

mesto Ljubljana

z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je

denar popolnoma varen,

Oglašajte v Trgovskem listu!

Iv. Perdan Ljubljana

Veletrgovina kolonijalnega in špicerijskega blaga.

Glavni založnik Ciril in Metodovih vžgalic, nudi po najnižji dnevni ceni kavo, riž, testenine, najfinejše namizno olje, čaj, žganje ter vse drugo špicerijsko blago.

Postrežba točna in solidna.

Najboljše

„Pfaff“ šivalne stroje

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih priporoča

IGN. VOK, Ljubljana

Sodna ulica št. 7.

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh spremah Gritsner, Adler za redbinsko in obrtne rabe, latotam igle, olje ter vse potrebne dele za vse sisteme. En gros!

TISKARNA „MERKUR“

Trg.-ind. d. d. LJUBLJANA Telefon št. 552

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠT. 13

Tiska časopise, knjige, posetnice, brošure, letake, cenilke, pravila itd. itd.

Lastna knjigo-veznica

Priporoča se:

tovarna perila

„TRIGLAV“

LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 8

Na sejmišču paviljon „I“ 381

Ivan Jax & sin, Ljubljana
Gospodarska 2.

Priporoča svojo bogato zalogo: Pisalnih strojev „ADLER“ in „URANIA“.

Šivalnih strojev za rodbine in obrte.

Voznih koles:

Dürkopp, Styria, Orožno kolo (Waffenrad).
Ceniki zastoj in franco!

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špicerijsko blago

raznovrstno žganje moko

in deželne pridelke

raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin da dišave s električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:
Din 50,000.000.—

Rezervni zakladi
ca Din 10,000.000.—

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

PODRUŽNICE:

Brežice
Celje
Črnomelj

Gorica
Kranj
Maribor

Mežkovič
Novi Sad
Ptuj

Sarajevo
Split
Trst

Brzojavni naslov:
BANKA LJUBLJANA

Telefon št. 261, 413,
502, 503 in 504

SE PRIPOROČA ZA VSE V BANČNO STROKO SPADAJOČE POSLE